

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 359

§ 359

Valtuustokysymys väestönsuojelusta ja asukkaiden suojauksesta kriisitilanteissa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Häkkinen Petri

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi valtuutettu Kaarina Järvenpään, Antero Laukkasen ja Mika Poutalan ym. 21.3.2022 jättämään valtuustokysymykseen väestönsuojelusta ja asukkaiden suojauksesta kriisitilanteissa ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on herättänyt huolestuneisuutta myös espoolaisten keskuudessa. Venäjän johtoa edustavien puheenvuoroissa on uhkailtu myös Suomea sotilaallisilla toimilla, jos Suomi esimerkiksi hakee Naton jäsenyyttä vastoin Venäjän halua. Näistä lausunnoista on päätelty, että pysyvän rauhan tilaan ei enää voida täysin luottaa Suomessakaan.

Valtuustokysymyksessä pyydetään vastauksia alla oleviin kysymyksiin.

1. Millainen on väestönsuojelun tila Espoossa? Kuinka paljon väestönsuojia on olemassa?

Sisäministeriö johtaa ja koordinoi pelastustoimen vastuulla olevia väestönsuojelun kansallisia järjestelyitä. Pelastustoimen vastuulla on toimialaansa kuuluvat väestönsuojelutehtävät valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Väestönsuojelutehtäviä ovat muun muassa väestön varoittaminen, evakuointi ja suojaaminen väestönsuojiiin, sammutus- ja pelastustoiminta sekä lääkintähuolto. Pelastustoimen rinnalla väestönsuojelusta vastaavat ne viranomaiset, jotka hoitavat siihen kuuluvia tehtäviä normaalioloissakin. Espoon kaupunki toimii väestönsuojelussa lakien vaatimilla toimintatavoilla yhteistyössä turvallisuusviranomaisten kanssa.

Espoossa, tai muualla Länsi-Uudellamaalla, ei ole yleisiä väestönsuojia. Suojautuminen perustuu suurten kiinteistöjen väestönsuojiiin (taloyhtiöt,

asuinrakennukset, koulut, työpaikat). Suoja voi olla myös useamman rakennuksen yhteinen. Väestönsuojasta vastaa aina rakennuksen omistaja.

2. Onko niitä riittävästi? Missä ne sijaitsevat?

Espoossa on yli 3 000 väestönsuojaa ja yli 300 000 suojapaikkaa. Väestönsuojia on asuinrakennuksissa, kouluissa sekä työpaikoilla. Niissä sijaitsevat suojapaikat riittävät laskennallisesti Espoon väestölle.

3. Kuinka nopeasti ne ovat otettavissa käyttöön? Onko varusteluissa puutteita?

Väestönsuoja tulee pitää sellaisessa kunnossa, että se voidaan ottaa käyttöön 72 tunnin kuluessa. Yleensä väestönsuojia käytetään normaalioloissa esimerkiksi harrastustiloina tai varastoina. Tästä on hyötyä, sillä kun tiloja käytetään, myös huollon tarpeet ilmenevät nopeammin. Suojaa tulee normaalioloissa käyttää siten, että suoja säilyy toimintakuntoisena.

Kiinteistössä tulee olla väestönsuojan käyttöönottoon perehtynyt henkilö. Lisäksi väestönsuojan käyttöönottoon tulee olla suunnitelma esimerkiksi osana lakisääteistä pelastussuunnitelmaa. Muun muassa alueelliset pelastusliitot tarjoavat koulutusta väestönsuojiiin liittyen.

Väestönsuojan kunnossapidosta vastaa kiinteistön omistaja. Väestönsuojan laitteet tulee tarkastaa ja huoltaa vähintään 10 vuoden välein. Tarkastuksesta ja huollosta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, joka tulee pyydettäessä esittää pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaiset valvovat muun valvonnan eli mm. palotarkastusten yhteydessä, että väestönsuoja on tarkastettu ja huollettu asianmukaisesti.

Espoon kaupungin tilakeskuksen hallinnoimien yhteisten väestönsuojien kuntoa on kartoitettu, käyttöönottoa testattu ja tarvittavia materiaalipuutteita täydennetty.

Väestönsuojien käyttökuntoa valvotaan osana pelastuslaitoksen tekemää valvontatyötä. Väestönsuojien tarkastuksia suoritetaan käyttöönoton yhteydessä niissä kohteissa, joissa asiasta on sovittu kunnan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa. Yleisillä palotarkastuksilla pistokokeen omaisesti tarkastetaan suojan varusteet ja laitteet, lisäksi katsotaan suojan tiiveyskokeen tarkastuspöytäkirja.

4. Mikä on tilanne kouluilla ja päiväkodeissa?

Koulu- sekä päiväkotikiinteistöjen VSS-tilat on tarkastettu. Varustepuutteita havaittiin yhteensä 30 kpl tarkastetuista tiloista ja tarvittavia materiaalipuutteita täydennetty.

Kaupungin käytössä olevia kiinteistöjä on yhteensä noin 450 kpl, joissa väestönsuojia on noin 125 kpl. Väestönsuojavarusteet kartoitettiin kevään ja alkukesän 2022 aikana. Varustepuutteita täydennetään, mutta tarpeita täydennyksiin on paljon, täydennyshankinta on työn alla, mutta se täytyy kilpailuttaa ennen lopullisten täydennyksien suorittamista.

5. Miten ihmiset saavat tiedon, mikä väestönsuojista on heille tarkoitettu?

Oman taloyhtiön tai työpaikan väestönsuojaan liittyvät tiedot löytyvät kiinteistön pelastussuunnitelmasta. Asian voi tarkistaa oman kiinteistöyhtiön hallitukselta tai isännöitsijältä. Maaseudulla ja omakotialueilla ei yleensä ole väestönsuojia, joten suojatoimista vastaavat asukkaat itse ja he suojautuvat tilapäisiin suojiin eli käytännössä kotona sisätiloihin.

6. Miten ihmiset saavat tiedon suojautumisen tarpeesta?

Väestönsuoja on tarkoitettu väestön suojaamiseen sotilaallisen hyökkäyksen aikana. Kun tilanne edellyttää väestönsuojien käyttökuntoon laittamista, asiasta annetaan viranomais määräys. Suojat on laitettava käyttökuntoon viimeistään 72 tunnin kuluessa määräyksen antamisesta. Sotilaallisten uhkatilanteiden johdosta julistetuissa poikkeusoloissa yleinen vaaramerkki on kehoitus suojautua väestönsuojaan.

Normaalioloissa yleinen vaaramerkki kehottaa suojautumaan sisälle. Tällöin suojaudutaan sisätiloihin, suljetaan ilmanvaihto ja seurataan uutisointia sekä viranomaistiedotteita esimerkiksi radion kautta.

Viranomaiset voivat varoittaa asukkaita monilla tavoilla. Väestöhälyttimillä annettun yleisen vaaramerkin yhteydessä annetaan aina myös vaaratiedote. Vaaratiedote luetaan radiossa ja näytetään teksti-TV:n sivulla 112 sekä tarvittaessa myös televisiossa ruudun yläreunassa juoksevana tekstinä. Vaaratiedote julkaistaan myös muun muassa 112 Suomi-sovelluksessa, YLE:n uutisvahtisovelluksessa sekä sivustoilla pelastustoimi.fi ja 112.fi. Vaaratiedotteen tarkoitus on varoittaa vaarallisesta tapahtumasta ja antaa toimintaohjeita.

7. Miten asuntoyhtiöiden, liikekiinteistöjen, liikuntatilojen ja seurakuntien tilojen väestönsuojat ovat otettavissa käyttöön?

Väestönsuoja tulee pitää sellaisessa kunnossa, että se voidaan ottaa käyttöön 72 h kuluessa. Yleensä väestönsuojia käytetään normaalioloissa esimerkiksi harrastustiloina tai varastoina. Kun tiloja käytetään myös normaalioloissa esimerkiksi huollon tarpeet tulevat ilmi nopeammin. Suojaa tulee normaalioloissa käyttää siten, että suoja säilyy toimintakuntoisena.

Kiinteistössä tulee olla väestönsuojan käyttöönottoon perehtynyt henkilö. Lisäksi väestönsuojan käyttöönottoon tulisi olla suunnitelma esimerkiksi osana lakisääteistä pelastussuunnitelmaa. Muun muassa alueelliset pelastusliitot tarjoavat koulutusta väestönsuojiiin liittyen.

Väestönsuojan kunnossapidosta vastaa kiinteistön omistaja. Väestönsuojan laitteet tulee tarkastaa ja huoltaa vähintään 10 vuoden välein. Tarkastuksesta ja huollosta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, joka tulee pyydettäessä esittää pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaiset valvovat muun valvonnan eli mm. palotarkastusten yhteydessä, että väestönsuoja on tarkastettu ja huollettu asianmukaisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys väestönsuojelusta

Tiedoksi